СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 40. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 27-го лютого 1946. No. 40. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, February 27, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАЙКІВ НЕ ДАСТЬСЯ НАЛАДНАТИ ЗАКОНОМ — КАЖЕ УРЯД

У палаті репрезентантів перейшов законопроект Кейза в справі обмеження страйків. Секретар праці Луїс Швеленбак, згадуючи про цей законопроект, який ще не перейшов у сенаті, прийшов до висновку, що ухвалення такого закону цофне осяги робітництва на 15 літ взад. Колиб цей бил ухвалити, то він викличе безупинні спори і судові процеси.

Секретар думає, що кожний страйк треба наладнувати окремо, бо кожен має інший підклад. Часто страйк залежний від особи юнійного провідника. Законопроект Кейза передбачує створення Ради Посередництва, але вже тепер існує така рада і може ліпше наладнати спори, ніж нова, каже секретар. Судовою дорогою годі наладнувати страйки, бо вони вибухають несподівано, а судові процеси тривають літами. — Від Краєвого Товариства Союзу Вирібників адвокат Сметгорст теж критикував недостачі законопроекту Кейза, одначе заявив, що ліпше такий закон, як ніякий.

КРАЄВА КОНФЕРЕНЦІЯ РЕЛІГІЇ І ПРАЦІ.

В Дітройті відбувається Краєва Конференція Релігії і Праці, на якій головну промову виголосив духовник Чарлз С. Вебер, репрезентант Амалгамейтед Клотинг Воркерс оф Америка. Він візвав до співпраці між зорганізованими силами на те, щоб довести до світового миру в промислі. Він обстоював приняття законопроекту МекМагона, який тепер внесений у вашингтонськім сенаті, а який має на меті відобрати загальну контролю атомової енергії з рук військової влади і передати її цивільній установі. З інших справ д-р Вебер згадав на конечність злуки таких двох робітничих організацій як Американської Федерації Праці, СІО. і Залізничого Братства. Релігійним провідникам лишає д-р Вебер ролю обсерваторів, потім зведення разом спорячих сторін, а щодно на кінці ужити свого впливу на закінчення спору, коли обі сторони не могли погодитися.

СТРАЙКИ В РІЗНИХ ОКОЛИЦЯХ.

Страйк нюйорської юнії Квила на підземних залізницях, заповіджений на північ з вівтірка на середу 27 лютого. Проти страйку виступила юнія Американської Федерації Праці. Посадник поробив усі приготування, щоби тримати собвеї в русі на випадок страйку.—У Питсбурґу відкликаний страйк електрівень.

ПОГЛЯДИ ФІНАНСИСТА ПРО ПІДВИШКУ ПЛАТИ.

Вчасі переслухання над законопроектом для продовження контролі цін на цілий рік заявив предсідник Ради Федеральної Резерви Маринер Р. Еклес, що підвишка платні для робітників є лише тоді оправдана, коли водночас іде збільшена продукція, а нема підвишки цін на продукти. Коли підвищається ціну продуктів, тоді приходить інфляція. На підставі перегляду того, що досі зроблено для підвишки плати й цін Еклес приходить до висновку, що життеві кошти подорожіють ще на десять відсотків, а вже тепер ці кошти подорожіли на 30 відсотків від часу виповідження війни. Та не зважаючи на ці підвишки ми ще можемо встоятися і не допустити до правдивої інфляції.

ЗМАГАННЯ ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПІДВИШКИ ПЛАТИ.

Конгрес Промислових Організацій зажадав від уряду, щоб він апробував без розбору всі контракти в справі підвишки робітничих платень, заключені між юніями і Краєвим Союзом Вирібників, хоч уряд має право затверджувати такі контракти при помочі Бюра Економічної Стабілізації. Комісар Сивил Сервис заповів, що треба підвищити на 20 відсотків платню федеральним урядовцям і службовикам, а в сенатській комісії говорять про домагання президента Трумана, щоб підвищити платню збройним силам.

ЖИДИ В АМЕРИЦІ ВИРОДЖУЮТЬСЯ.

На конференції рабінів в Ню Йорку промовляв д-р Луїс Финкелстін про потребу зібрання фонду у висоті 15 міліонів долярів, щоб розвинути впродовж пяти літ працю для збереження жидівства в Америці. На його погляд жиди в Америці вироджуються і переходять на іншу віру. На конференції піднесено думку, щоб вивчити 2,000 нових рабінів, 2,000 світських учителів для духового відродження жидівства, бо інакше воно втратить тут своє значіння. В Америці панує моральна небезпека для жидів, подібна до насильства, яким послугувався Гітлер в Европі і тому жиди в Америці загрожені у свойому існуванню. Такесаме положення витворилося в краях латинської Америки, як це звідомляють звіти з тамошних країв. Найважнішою причиною такого явища є вигідне життя — оце погляди конференції.

Рада Забеспеки О. О. Д. збереться в Ню Йорку

Рада Забеспеки Організації Обеднаних Держав, складена з представників 11 держав, збереться в Ню Йорку дня 21. березня 1946 р. Для її нарад посадник міста Вилйем О'Двайер відступив один будинок міської колегії Гонтера, який находиться в передмістю Бронкс. Наради мають тривати до місяця травня. У Раді забеспеки беруть участь такі особи, як Едвард Стетиніюс з Америки, Ернст Бевин з Англії, Андрій Ґромико з Советів. Вони можуть обговорювати між іншими теж і спір Ірану з Советами і рішати про те, хто є аґресором та виповісти війну проти наїзника.

ВІЙСЬКОВІ СУДИ НЕ МОЖУТЬ СУДИТИ ЦИВІЛЬНИХ НА ГАВАЯХ.

Американські воєнні суди, установлені на Гаваях після нападу японців на Перл Гарбор, не мають права судити цивільних людей — так рішив Найвищий Суд Злучених Держав. Спір над цим ішов довший час між ґенеральним командантом Центральної Полоси на Пасифіку ґенералом Робертом Р. Ричардсоном і федеральним суддею Делбертом Е. Мецґером. Суд опер своє рішення на засаді, що американська система влади є все противна мілітарній силі.

ФРЕЙЗЕР ПРОТИ ДАЛЬШОГО ОГРАБЛЮВАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Премієр Нової Зеляндії Петро Дрейзер, у переїзді з нарад О.О.Д. вступив до Вашинґтону і тут перед кореспондентами виявив думку, що треба застановити безплянове ограблювання Німеччини із усякого добра, а час встановити висоту відшкодування, яке малаб заплатити Німеччина і уложити якийсь плян сплати відшкодування. Він твердить, колиб Німеччину ограбити із усіх припасів, тоді Злучені Держави й Англія мусять годувати Нмеччину. — Про спір між Советами й Анґлією на засіданнях асамблеї О.О.Д. Фразер сказав, що такий отвертий спосіб вислову неґодування, який заведено на нарадах, є зовсім здоровий і доцільний.

АРАБІЯ ГОДИТЬСЯ НА НАФТОВІ КОНЦЕСІЇ ДЛЯ АМЕРИКИ.

Новий посол Арабії до Вашингтону, князь Асад Аль Фаґік, заявив, що його уряд готовий віддати Злученим Державам концесії на добування нафти в нових джерелах, які будуть відкриті. На запит пресових кореспондентів про справу Палестини, новий посол сказав фільософічно: „Слова це вітер у пустині. Вони сильно віють, але осягають мало". На запит, чи уряд Савді Арабії установить посольство в Советах, подібно як у Вашингтоні, посол заявив, що під теперішню пору Арабія не має таких плянів.

Папа за новий порядок, опертий на правді, справедливости і любови, та в обороні скитальців і виселених

Американські кореспонденти розписуються широко над ще одною незвичайною подією в Римі, звязаною з закінченням наділення кардинальськими капелюхами 32 церковних достойників з 19 різних країв. Ото відбулося приняття, якого ще не було в Ватикані, бо влаштоване спільно для кардиналів і дипльоматів, що є при Ватикані. З тої нагоди папа Пій XII виголосив ще одну промову, що має в собі теж і багато політичного змісту. Та найбільше звертають кореспонденти увагу на те, що сказав папа про Росію. Повторивши коротко те, що вже було нераз сказане про теперішню війну, Пій XII. підкреслив ще раз засади, на яких повинен бути опертий новий порядок у світі, якщо християнська цивілізація не має загинути. Він заявив, що людство мусить жити в братерстві, та що християнське братерство мусить бути підставою кожного суспільного порядку. Тому взивав працювати в тому напрямі, щоби був створений у світі такий новий порядок, що був би опертий на правді, справедливости і любови. Церква, казав папа, є понаднаціональна, і тому на Різдво могли молитись у Ватикані разом дипльомати держав, що були між собою у війні. Папа заявив, що він за цілий час війни надзвичайно уважав на кожне слово, щоб якесь не вийшло несправедливим, а часом не сказав дечого, вважаючи, що сказане булоб принесло більше лиха ніж добра. Не сказав теж папа нічого, ні словом, ні ніяким іншим способом, що моглоб вважатись за таке, що Ватикан був в 1941 році за війну з Росією, хоч на такі заяви з різних сторін натискали. Колиж так є, що доперва тепер папа згадує за Росію, то це тому, що тепер є загрожена віра і основа християнської цивілізації, та що папа хотів би бачити, щоби принаймні тепер, по війні, могли народи жити в гідности, в мирі й добрі та у своїх границях. Це останнє вважають кореспонденти таким, що звернене особливо проти Росії, бо тут мова про масові виселення та скитальців, що вивтікали з рідних земель з страху перед советською владою.

МИР, ОПЕРТИЙ НА МИЛОСЕРДЮ, КАЖУТЬ ПРОТЕСТАНТИ, ЩО ТЕЖ Є ПРОТИ МАСОВИХ ВИСЕЛЕНЬ.

Провізоричний Комітет Світової Ради Церков, що радить у Женеві, Швайцарія, видав кінчаючи наради, відозву в справі світового замирення. У цій відозві взивається переможних Аліянтів, щоби поводились з переможеними в Німеччини та Італії, чи в інших краях, з милосердям, бо пімста може принести тільки нове нещастя і смерть. Далі кажеться, що людство мусить змінити свій світогляд вже зогляду на атомічну бомбу, якщо цивілізація не має загинути. Переможці, кажеться далі, відповідальні перед Богом за те, як вони поведуться з переможеними. Тому дораджується, щоб лучити справедливість з милосердям. Мститися на переможених позбавляючи їх найконечнішого, що потрібне до життя, чи масовими депортаціями з тих місць, де вони жили, значить спричиняти нове нещастя. Відозва взиває до будови світової громади вільних людей. В нарадах брали участь такі особистости як Архієпископ Кантерберський і пастори Мартин Німелер та д-р Теофіль Вурм, голова Євангельської Церкви в Німеччині. На тих нарадах обговорювано головно справу створення Протестантсько-Східно-Православного Фронту для тої цілі, щоби впливати на міжнародні справи.

З НАРАД АСАМБЛЕЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ У ЛОНДОНІ.—Недавно закінчилися наради першої сесії Асамблеї Обєднаних Держав. Той зліва в окулярах це советський представник, А. Вишинський, по середині, в окулярах і з циґареткою, це британський міністер справ заграничних, Ернст Бевин, а зправа американський делеґат Едвард Стетиніюс розмовляє з ґенеральним секретарем Організації Обеднаних Держав, яким є Траґві Лі.

КАРДИНАЛ СПЕЛМЕН ЗГАДУЄ ТЕЖ І ЗА МУЧЕНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

В Римі відбулася величава церемонія впровадження новоіменованого нюйорського кардинала, Френсис Спелмена, в посідання його титулярної церкви в Римі, себто церкви св. Івана і Павла, яка була титулярною церквою теперішнього папи Пія XII., як він був кардиналом. З цеї нагоди кардинал Спелмен виголосив у цій церкві в часі церемонії передачі проповідь, передану через радіо, в якій порушив дуже важні справи, що дотикаються відношення Церкви до держави. Кардинал Спелмен наклеймив авторитативні уряди, а зокрема поведення російського уряду з Українською Католицькою Церквою Грецького Обряду, про що, як зазначив кардинал, говорив папа Пій XII. у своїй ецикліці знагоди 350-ліття злуки цеї Церкви з Римом. Терпіння подібні до терпінь вірних цеї Церкви, казав кардинал Спелмен, можна тепер завважити у всіх тих краях, де нищиться з діявольською лютю свободу релігії. Кардинал згадав за мучеників Христової віри в самому Римі, а між ними за святих Івана та Павла, що проляли кров у боротьбі між Христом і Абсолютною Державою, зазначуючи, що Церква ніколи не визнасть того, щоби Держава була найвищим паном над людським сумлінням, особистістю, свободою і людськими правами. В царстві віри — Церква одна є найвища, казав кардинал. І це є обовязком Церкви ставити опір безвірству, неморальности, несправедливости, ненависти і жорстокости, що в нашому віку атомової бомби і матеріялізму загрожують цивілізації та й самому істнованню людства.

В ЕСПАНІЇ ДИКТАТУРА І НУЖДА.

С. І. Золцберґер описує в часописі Ню Йорк Таймс, якою є тепер Еспанія. Отже каже, що там далі існує диктатура, яка не визнає надії — не зважаючи на обіцянки і різні публичні заяви — ні одної свободи. Та ніхто не знає, як цьому зарадити, щоби не проливати крови і не довести в Еспанії до нової горожанської війни, а то й до ще більшого заколоту в інших краях. Кореспондент стверджує, що політичні арешти далі відбуваються. Февдальна система далі вдержує при силі й владі великих землевласників. Народні маси — особливо ті, що на самому споді — далі голодують. Фалянхісти далі бушують і провокують по вулицях прохожих, що не віддають фашистівського поздоровлення. Столиця краю, Мадрид, представляє собою чудний вид. Бо з одного боку виглядає модерним містом, у якому можна бачити за чудовими вікнами пречудні речі, а трохи далі від тих місць живуть люди у крайній нужді. Щось таке, як казав кореспондентови вейтер у каварні про театральну виставу: Усе на сцені виглядало чудово серед світел і прекрасних костюмів, та актори майже падали з ніг з недоїдання. Еспанців, що трохи ліберальніші, включно з одним з кардиналів, називають фалянхисти „червоними". Таким самим „червоним" є президент Рузвелт, чи такий американський колюмніст як Волтер Липмен. Тайну поліцію Фалянхистів розвязано, але приємно втягається тих самих людей до Секрідади, державної поліції з відомою поганою славою. В таких обставинах комуністи скріпляють постійно свої позиції, а керують ними комуністи-вигнанці, що перебувають в Франції, на чолі з славною комуністичною фанатичкою Дольорес Ібарубі. Англія скріпляє монархістів і можливо, що монархія переможе. Всі хочуть зміни, але не через війну чи революцію, за яку є тільки одні комуністи. Диктатури, яка існує, подавляюча більшість не хоче, але як її позбутись, на те ніхто не знає властивої відповіди.

КІНЕЦЬ ВІЙНИ В КИТАЮ.

Зайшла в Чункінгу подія, яка може означати справжній кінець горожанської війни в Китаю. По трьох тижнях нарад проголошено офіційно в присутности великого числа китайських і чужинецьких кореспондентів та військових і урядових представників, що відтепер буде одна обеднана китайська армія, звана Краєвою Армією, що має бути зорганізована впродовж 18 місяців. Вона матиме 60 дивізій, з чого признано комуністам 10 дивізій. Одні дивізії будуть під командою урядових офіцирів, а інші під командою комуністів. Згоду на це підписали представники Куомінтангу і комуністів, а теж підписав це як дорадник ген. Джордж С. Маршал, спеціяльний посол Злучених Держав. Ціла китайська армія, що тепер має понад десять міліонів вояків чи військового персоналу, буде зредукована до одного міліона. Якщо це здійсниться, то це буде закінченням 18-літньої горожанської війни між Куомінтангом і комуністами. Ця угода, заявив ген. Маршал, є тепер цілою надією Китаю. Вона обіймає теж і Манджурію, яку хотіли комуністи задержати у своїх руках.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокє число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ДИВУВАТИСЬ, АЛЕ РОЗУМІТИ!

Різні люди ще далі застановляються щораз основніше над промовою Сталіна, виголошеною перед виборами до Верховного Совєту. І ще далі не можуть вийти з дива, як міг Сталін, коли говорив про останню війну, поминути цілковито Гітлера, а цілу вину за війну звалити тільки на капіталістичний лад.

Що сталінська характеристика причин, що довели до другої світової війни, многих дуже здивувала, це правда. Але чи повинна була здивувати?

Як відомо, Сталін рахується завжди з кожним сказаним словом. На кидання передвиборчими чи іншими демагогічно-агітаційними кличами має він доволі інших, що вже виконували такі функції давніше й можуть їх виконати в міру потреби незле й тепер. У своїй промові він заговорив про щось талеко важніше від Гітлера і тої небеспеки, яка грозила з його боку. Він говорив про те, з ким прийдеться Совєтам знову звести остаточний і рішальний бій щодо цього, хто має бути паном у світі. Тому Сталін виразно зазначив, що комуністичний лад є найліпший і найсправедливіший. Тільки що має ще далі великого ворога, яким є капіталістичний світ, що то завжди війни зачинав і цілком певно зачне і нову війну, і то з Совєтами.

Це сказав Сталін ясно й недвозначно. А що Злучені Держави — найбільша у совєтському розумінню потуга по Совєтах — капіталістичні, то виходилоб далі, що й вони мусять бути між тими капіталістами, а може й на їх чолі, що викличуть війну з Совєтами.

Сказати щось таке, чи тільки дати своїм говоренням притоку до таких роздумувань у часі, коли в Орґанізації Обєднаних Держав Совєти радять разом з капіталістичним світом над виеліміуванням війни як засобу полагоджування міжнародних конфліктів, вказує ясно, що Сталін не має найменшого довіря до О.О.Д., ні до тих, що є її членами, в першу чергу до найбільших капіталістичних потуг: Великої Британії та Злучених Держав.

Як так будемо справу брати, то зрозуміємо, чому Сталін, говорячи про те, що було й буде, не згадав ані одним словом за Гітлера як спричинника війни. Та й як міг таке сказати? Він-же-ж сам був з Гітлером у дружбі, як той пішов до війни з „капіталістами"! Чи-ж Гітлер не вживав проти своїх ворогів тих самих арґументів, що їх тепер вживає Сталін, коли згадує за капіталістичні монополі, чи світові джерела сирівців та їх господині?

Те, що сказав Сталін, є тільки повторенням цього, що є основі комунізму і міжнародної політики Кремлю. Тільки наївні люди можуть дати себе ловити на те, що Сталін змінився, чи що змінилась політика Кремлю. Ні. Цього нема, бо якби вони змінились, то не булоб ні СССР, ні Сталіна.

Невиповнені зобовязання супроти голодних

Вісти про голод в Европі й інших частях світу порушують сумління американських громадян і нерідко чути в пресі запити, чи Злучені Держави виповнили все, що в цій справі обіцяли чи зобовязалися. На це дає зовсім вітверту відповідь д-р Д. А. Фицджералд, директор продукції департаменту рільництва у Вашингтоні, кажучи: „Треба нам признатися до поразки".

Він каже, що Америка може далеко більше зробити в справі голоду у світі, ніж тепер робить. Що гірше: Навіть, коли споза Америки приходять алярмуючі вісти про зростаючий голод, і хоч Америка порушена такими вістями, поновно повторяє свої обіцянки, то вона не може обіцянки дотримати. Отже виринає питання, чому це так?

Причиною є, у першу чергу, недостача перевозових засобів. За воєнних часів військові транспорти і поміч для армії мали першенство. Та це була війна, а війна всюди є найбільшою конечністю. Зате тепер маємо мир, то навіть і голод не може добитися права першенства.

Нема що закривати факту, що голод змагається. Президент у своїм заклику в справі допомоги голодним виразно сказав, що міліони людей в Европі виставлені на смерть. Але після його заяви положення не змінилося. Були пляни, щоб край, знищені війною, подбали хоч про муку і хліб для себе, а вже Америка постарається за інші харчові засоби. Краї знищені війною прислали в Америку свої запотребування на мучні продукти у висоті 17,000,000 тон на найближчих шість місяців. Америка відповіла, що зможе постачити лише 12,000,000 тон, але й цього не вислала, а що вже говорити про доставу мяса й інших харчових продуктів.

Треба сказати правду, що великі припаси пшениці в Америці накопичені у збіжевих елевейторах (ссипах), але їх не можна рушити з місця. Д-р Фицджерадд твердить, що в самих лише західних стейтах є аж 500 елевейторів, повних пшениці, а нема вагонів, щоб ними перевезти збіжжа до кораблів. Правда, уряд може наказати залізницям щоб вони відступили вантажні вагони на перевіз збіжжа для голодних в Европі. Але, чи американське населення згодиться на це? Голодні краї далеко від нас, а „ситий голодного не знає". Наше населення занятє страйками і іншими клопотами, не хоче знати голодних.

Та уряд, як каже д-р Фицджералд, памятає на свої обіцянки і от після засідання кабінету з 6. лютого президент Труман проголосив дещо з програми для поборювання голоду. Навіть хліб для американського населення має бути в однім виді і вже дехто з цим починає годитися. Але заки населення погодиться з іншими зарядженнями уряду, мине місяць-два, а в міжчасі голод підірве здоровля десяток тисячів европейського населення.

Американські жиди зрозуміли положення. Вони не ждуть, аж американський уряд дібється згоди населення на перевіз харчів. Жиди рішили зібрати не менше, а сто міліонів долярів на те, щоб закупити за свої гроші харчі й наймити свої кораблі для перевозу харчів і для ратунку голодних.

А як між українцями?

У нас ще йдуть далі сварні про те, чи ліпше посилати пакунок через допомоговий комітет, чи приватним одиницям між скитальцями. Та чи довго можна буде над цим спорити? Чи останеться при життю багато скитальців, яких ще можна буде вратувати, коли ми будемо дальше вести спори, замісць помагати і жертвувати.

Микола Чубатий.

ХТО Є ЗРАДНИКОМ?

Під кінець першої сесії Орґанізації Обєднаних Держав у Лондоні виринула на комісії для суспільних та гуманітарних справ дебата на тему політичних збігців в Европі. Справа збігців була досі в обсягу діляння окупаційних аліантських армій та УНРРА, одначе ясне, що ця справа не може бути остаточно вирішена тимчасовою окупаційною владою чи навіть УНРРА, яка то організація теж звязана з тільки поводенною реконструкцією знищеної Европи. Справу біля міліона політичних збігців, жертв того нового порядку, що витворився через зріст сили Росії на сході Европи, мусить взяти під свою опіку постійна установа, яка по передуманому плянови розвяже справу політичних збігців через розселення їх на постійне в призначених на це просторах поза Европою.

Справу воєнних збігців перенесла на терен Орґанізації Обєднаних Держав делеґація Британії і це саме дало спонуку до широкої дискусії на цю тему. Большевики, чи то самі, чи устами своїх юґославянських та польських попихачів, спершу займали становище, щоб Обєднані Держави взагалі тою справою не займалися, а щоби УНРРА в найближчому часі припинила для них поміч, щоб в той спосіб приневолити політичних збігців вертати до своїх рідних країв, опанованих нині червоними терористами. Іншими словами большевики виступили перед тою міжнародною організацією з домаганням, щоби демократичні держави помогли большевикам зліквідувати ненависних для них політичних еміґрантів.

Діяметрально противне становище в цій справі заняли всі інші делеґати, які домагалися трактувати справу збігців виключно в площині гуманітарній та суспільній з виключенням політичного підходу до тої справи. Становище таке завзято боронила пані Рузвельтова, член американської делеґації, не зважаючи на її відоме совєтофільське наставлення. Це може й добре сталося, що саме пані Рузвельтова мала змогу пізнати зблизька гуманність обоханих нею червоних. На її внесення падали переголосовувані всі домагання Совєтів дістати політичних збігців в свої руки.

Видячи здетермінований опір подавляючої більшости делеґатів в цій справі, большевики вхопилися другої тактики, що малаб їм дати це саме, що попередно. Вони ніби то, хитро як Лис Микита, перестановилися на другу рейку, удаючи, що вони погодилися вже, щоби справою збігців займалася Орґанізація Обєднаних Держав, зглядно її суспільна та гуманітарна комісія, одначе стали домагатись, щоби головний вплив в окремій комісії для справи збігців, що буде утворена при Обєднаних Державах, мали „держави Східної Европи", себто самі таки большевики та їх попихайли. І це внесення головно завдяки американській делеґатці пані Рузвельтовій провалилося! Іншими словами, совєтські представники домагалися, щоби самі Обєднані Держави видали жертви большевицької інвазії та терору під опіку та заряд саме тих самих окупантів та терористів. Річ природна, що большевики рахували на непоінформованість демократичних держав в справі терору, що його большевики завели на окупованих ними краях, одначе завелися вповні.

Совєтський представник все мав на думці в першу чергу українських збігців, одначе поіменно їх не назвав, щоби перед світом не дати доказу, що крім Мануїльського, що узурпував собі право репрезентувати Україну, істнують ще правдиві представники українського народу, боєвики за його визволення.

Щоб узасаднити своє неґуманітарне становище до еміґрантів совєтський представник та совєтські сателіти кількаразів повторювали, що політичні еміґранти це самі воєнні криміналісти та зрадники („трейторс"). Як такі повинні вони бути в короткий спосіб видані Совєтам, а ці вже будуть знати, що з ними робити. Тоді Соціяльна та Гуманітарна Комісія при Орґанізації Обєднаних Держав не буде мала чим клопотати собі голови.

Постійне повторювання збоку большевицьких представників закиду зради робить своє враження. Слід тямити, що й американська військова команда в недавнім звідомленню — кого з політичних збігців будуть видавати Совєтам теж згадує про „трейторс", себто зрадників. Тому варта застановитися над тим закидом зради супроти Совєтів, що його червоні окупанти причіпають тисячам українців політичних збігців, противникам совєтсько - московської окупації України. На надуживання слова „трейтор" відносно багатьох патріотів своєї землі звернув в часі дискусії увагу представник Бельгії, який підкреслив, що противники совєтського режіму ще не є зрадниками. Хтось може бути щирим патріотом, одначе рішучо поборювати червоний режім над своєю батьківщиною.

Що це є зрадник — „трейтор"? Це людина без характеру, що покидає чи зраджує свою батьківщину для особистих користей чи вигід. Чи є такі поміж українцями політичними еміґрантами, важко сказати. На всякий випадок невідомі такі, які зраджувалиб Україну для особистих користей чи вигід.

Поміж українськими противниками теперішного московсько - большевицької окупації України немає таких зрадників, бо зрадник все тримає з владою, яка має у своїй розпорядимости касу і може зрадників оплатити. Українські політичні еміґранти в Західній Европі, ці нуждарі без найбільше примітивних вимог до життя людини, не мають і тіни підозріння, щоби вони були зрадниками. Зрадники України засідають в самій совєтсько-українській делеґації, вони ходять по американській землі, але їх немає між політичними еміґрантами.

Політичні еміґранти зі Східної України, виступаючи проти московсько - большевицького панування над Україною з любови до України, боряться за це, щоб український нарід став господарем на рідній землі, отже це глибоко ідейні люди.

Червоні прийшли в Україну як окупанти, тому український нарід взагалі, а політичні еміґранти зокрема, не мають ніяких, ні правних ні моральних зобовязань супроти окупаційної московської влади над Україною. Кожен бувший підсовєтський українець, що бореться за визволення України навіть з правного становиська в Совєтах не має обовязку бути вірним московським червоним окупантам. Навіть сама Сталінська Конституція говорить, що Україна може кожної хвилини відійти від Росії. Коли так є принаймение на письмі, то кожен українець самостійник є леґально управнений боротися проти влади, насилаиої з Москви правити Україною. Так стоїть справа з бувшими підсовєтськими українцями.

Куди більше дика та неоснована є совєтська претенсія клеймити знаменем зрадників всі народи недавно підбиті Совєтами.

Західні українці та західні білорусини ніколи навіть не були совєтськими громадянами, тому поміж ними та московладцями на Кремлю немає ніяких звязків. Донині формально ці краї навіть ще не належать до Совєтського Союзу, бо навіть по постановам конференції в Ялті нові території можуть перейти під владу другої держави тільки на основі рішення Мирової Конференції, якої ще досі не було. Колиж західні українці ніколи не були совєтськими громадянами, то ніякої зради супроти Совєтів поповнити не могли, щонебудь і хтонебудь зробив би проти Совєтів.

Те саме, що відноситься до українських політичних еміґрантів; те саме відноситься до збігців з балтійських держав. Совєти насильно окупували їх незалежні держави і зрадником є кожен той, хто співпрацює нині зі совєтським окупантом. Противсовєтська постава балтів, так само як протисовєтська постава західних українців, це тільки доказ їх глибокого та жертвенного патріотизму для рідної батьківщини. Зрадниками є ці, що попирають панування червоної окупації.

ЛЕМКО ПРО ЛЕМКІВЩИНУ.

Філядельфійська московфільська „Правда" містить у редакційній статті „Голос наболілої душі", який зачинається так: „З великим жалем у серці пишу до Вас отсе письмо і хочу раз назавжди погодитися з фактом, що наша мила Лемківщина і лемки пропали на вічну память. Совєтська влада могла взяти частину Фінляндії, Китаю, Манджурії, Вірменії і всього, тільки бідної Лемківщини не могла взяти, бо як пишуть наші совєтські френди, то зробило би клин у совєтських границях. Хотілось би мені крикнути голосно на цілу губу, циганите, або як бойки кажуть — брешете! Брешете і ще раз брешете, ви, дурителі народу і не хочете просто сказати правди, що совєтська влада не хотіла взяти Лемківщини... А, Ви, пане редактор, мовчите, якби води в губу набрали. Другі циганять, а Ви за ними потакуєте..."

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ГАНС НЮХТЕРН

СКРИПАК

2)

(Докінчення)

Намісник поклав руку на легко відкрите рамя біля себе.

— Вибач на хвилинку мою діло.

І вийшов з льожі з приязним усміхом.

Посильний заніс картку до мистецької кімнати. Скрипач вийшов назустріч.

— Невже маю честь із самим екселенцією? Цього я не міг би був ніяк сподіватися!

І знову пересіклися переслетно погляди мужчин. Крісло, що його подав мистець, граф відсунув набік, став коло нього і спер легко руку на його поруччя.

— Дякую, мені краще вже стояти. Я тільки бажав вам особисто виказати мій подив.

Паганіні уклонився і знову мигнув глум у худій постатті, як на підвищенні. Але лице графа не затремтіло, тільки дивний блиск зявився в очах.

— Коли поїдете далі, маестро?

Скрипач знизнув нерішуче руками, начеб дякував і бавився аркушем паперу, що його мав у руках.

— Не знаю ще... Але тут мені дуже добре, екселенціє.

Граф моргнув:

— Я собі так гадаю. Та я тільки питаюся, бо чую, що ви зараз по концерті віджджаєте кудись.

У Паганіні погас усміх на устах.

— Ні, я про те не думаю. Тай чогож би?

Намісник сперся на крісло.

— Алеж я знаю!

— Звідкіля?

— Бо саме для цьогож я дав тепер наказ.

— Аеж, пане графе!

Скрипач випростувався у всю свою патикувату, худу височінь. Намісник зустрів спокійно його шалений погляд.

— Чого бажаєте собі, маестро?

— Не розумію вас, екселенціє. Що те все значить?

— То значить, що надворі, перед дверями жде на вас агент, що має вас відставити до границі.

Паганіні спалахнув.

— Що це значить?

— Це значить, що ви дуже добре граєте. Але для мене за добре. Більше вам не потрібую виясняти.

Намісник уклонився коротко і чемно. Але гнів мистця кипів і він заступив йому дорогу.

— Але я мушу заждати на свій гонорар!

— За те вже подбають.

— А як я впруся?...

— Тоді вас приневолять!

Паганіні був несамовитий в обличчі холодного супокою намісника. Його руки скакали в повітрі. А з салі доходив все новий радісний шум тих, що ждали.

— Екселенціє, а що буде, коли я таки спротивлюся цьому? Щоби я знову вийшов на підвищення, цього не можете мені заборонити, а коли я там заявлю, що мушу забиратися тай ще тому... бо панові графові так хочеться і тому, що він...

У лиці графа, що ще ніяк не було старе, пробивалось щось, що він скривав і здавлював. Він підняв руку.

— Прошу спокійно!

Паганіні випрямився ще вище і в його очах закипіла перемога.

— І коли я все те скажу, то що тоді, екселенціє?

Намісник сягнув легко до грудей і витягнув портфель. Скрипак поступився глумливо назад.

— Ой, екселенціє, мене не підкупете! А що далі?

Він прошепотів ці слова. Тоді граф витягнув щось поволі з портфелю.

— Тоді маю тут гончий лист за одним таким, що звється Льоренцо Паганіні, який утік із ґалери, де був присуджений за вбивство.

Скрипач подався взад і поблід наче труп. Руками хватав поза себе і шукав оперти. Його лице посіріло. Ціла його постать стала корчитись, примарно заломана.

— О, Пресвята Діво — хтож вам це сказав?

— Ваша гра, маестро! Так грає той, що має поза собою чорне минуле. А щоб більше знати, то вже вказує мені власне життя. Я розумію на тих демонах, що в грудях живуть.

Коротка боротьба вимагала рішення.

— Отже виїзджаєте?

— Так! — здавив охрипло у відповідь.

— Коли?

— Після концерту.

Граф сквітувався легким усміхом. Глибокий поклін відчинив намісникові двері. Здалива, безсила лють затиснула за ним наздогін кулаки. Із салі вдирався щораз сильніше радісний шум людської маси, що там нетерпеливо ждала.

* * *

Намісник схилився до руки своєї дружини. Вона глянула йому глибоко в очі.

— Ти не довго барився, а таки мені бракувало тебе.

Він усміхнувся і його тверде лице легко оживало від тепла.

— Чи тепер тобі краще?

Вона кивнула головою й глянула до нього вгору.

— Ти дуже добрий.

Глибокий віддих напружив його груди.

— То тільки так здається. Чоловік тільки старається за те, чого ніяк не бажає втратити.

Вона погладила легесенько його рамя.

— Поправі, я перетомилася. Ходімо!

Намісник подав їй рамя. Довкола зашуміли оплески наглою бурею. Скрипач вийшов на підвищення. Він видавався ще сірішим, ще безкровнішим, як раніше. Очі тікали кудись у світ понад масу людей. Його погляд заблукався коло порожньої льожі. Тоді в ратунку вхопив скрипку одним рухом до підборіддя й потиснув смик.

І Нікольо Паганіні грав...

Переклав м. м. м.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДАЛЬША ПОМІЧ СКИТАЛЬЦЯМ.

Президент Труман, назначуючи делеґацію до Лондону на перші наради Асамблеї Орґанізації Обеднаних Держав, не міг зробити кращого кроку, як цей, що до цеї делеґації іменував, крім мужчин, також і одну жінку. А ще більше щасливим був цей вибір тим, що цею жінкою була дружина покійного президента Рузвелта. Бо пані Рузвелт знана не тільки з того, що вона була жінкою президента Америки. Світ знає її ще краще з її писань, з її ліберального світогляду. Тому, як пані Рузвелт забирала тепер голос на міжнародному зібранні, то до її голосу прислухувались уважно не тільки тому, що вона була жінкою - делеґаткою, але головно тому, що зібрані представники різних держав знали вже заздалегідь, що вони мають між собою роаумну, поступову жінку, якої голос буде заважувати завжди там, де буде виринати загроза світовому мирові, де буде заходити небеспека нехтування основними правами людини. І не завелись ці, що так думали. Між такими були й ми, американські українці.

Бо як тільки справа скитальців прийшла на порядок дня в Соціяльній Раді Обеднаних Держав, і почалась дискусія, чи скитальці мають бути видавані проти їх волі до рук цеї влади, яку вони вважають ворожою, то пані Рузвелт стає на чолі цих усіх поступових сил, для яких Чотири Свободи, проголошені Аліянтами, не є тільки паперовими фразами, але основними принципами.

І голос пані Рузвелт заважив. Поступові сили віднесли перемогу над темними й назадницькими силами, які очолювала Москва, а разом з нею, якби на глум, ще й Україна представлювана там Мануїльським.

Як рішалася доля нещасних скитальців, то річ ясна, що наша симпатія була по стороні пані Рузвелт. Ми таки добре раділи, як пані Рузвелт давала представникам советської тюрми народів науку про те, як треба розуміти права людини.

Наради Орґанізації Обеднаних Держав покінчені, й між справами, що їх там вирішувано, є полагоджена частинно справа скитальців в такий спосіб, що їх не вільно видавати проти їх волі. Між скитальцями відітхнуть тепер лекше й наші українські, для яких непевність того, що буде завтра, було досі найбільшою траґедією. Стало лекше на серці й цим американським українцям, яким доля наших скитальців була близька.

Саме ця, хочби навіть маленька полекша долі скитальців, повинна додати нам охоти до дальшої і більшої помочі цим скитальцям. Бо чи дотеперішня праця наших Комітетів, це є Допомогового й Конґресового, заважила щонебудь, чи зовсім не заважила на згаданому рішенні в справі скитальців, то це певне, що це рішення дає нам надію і віру в те, що наша праця не даремна, не безуспішна. Цей навіть малий успіх повинен обеднати нас коло праці наших Комітетів так, щоб ми в цьому 1946 році виказали як у збірці гроша, так і в збірці одежі далеко більші успіхи, як ми їх мали в минулому році.

Наше жіноцтво знає вже добре про існування при загальнім Допомоговім Комітеті окремого Жіночого Комітету в Ню Йорку, який занимається збіркою, а ще більше пакуванням та висилкою одежі. І хоч від цього Комітету на сторінках нашої преси, появлявся вже не один заклик в справі збірки одежі по місцевостях, то показується, що цю справу треба ще далі пригадувати. Був час, де майже кожного дня можна було знайти згадку в наших часописах про те, скільки одіжи одна громада за другою збирали та висилала до Комітету в Ню Йорку. Та тепер уже другий місяць таких згадок видно що раз менше, хоч як знаємо, потреби наших скитальців певно не меншають. Бо число українських скитальців є тепер уже усталене й ніхто з цих соток тисяч, що є на вигнанні, не збирається тепер виїзджати до „раю" Сталіна.

Цею одіжю, що досі вислано, ми заспокоїли потреби тільки незначного числа скитальців. Тисячі ще дальше чекають на цю поміч. Тому не заведім їх в надії! Поведім наново збірку одіжи навіть і в цих місцевостях, в яких ми вже раз переводили цю збірку, та висилаймо її негайно до Жіночого Комітету в Ню Йорку на адресу:

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.

Стефанія Галичин,
членица Пропаґандивного Комітету Жіночої Секції Укр. Ам. Допомогового Комітету.

ПО ПРОЧИТАННЮ ЛИСТА З „УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ"

Один з моїх знайомих одержва листа з Західної України, з „української держави". В листі повторяється від початку до кінця — „ми ще живі". Не просять помочі. З тих кількох слів, що в ньому є, чути глухий, придушений стогін.

Зате коверта говорить стоязиками, яку то „українську державу" маємо тепер в Галичині, чи взагалі на українських землях. Посилаю це до редакції.

Хто не пригадує собі, як то польська влада колись всіми силами й способами намагалася змінювати назви українських міст і сіл на польське „бжменє". На приклад Чортків — Чорткуф, Зборів — Зборуф, Золочів — Злочуф і т. д. Це були для неї польські міста в польській державі. Та от приходить лист з „української держави". Дивлюся і своїм очам не вірю, що це могла бути правда. Бо ото бачу на печатці назву села, свідомого колись українського села, в якому за моєї памяти не було ніколи ніякої московщини, а сьогодня назва села подана „в язикє" чисто московськім. Село має таку назву, що кінчиться на „івці". Так воно звучало в українській мові. Сьогодня на поштовій печатці в „українській державі" перше „і" замінено на „е", а останнє „і" замінено на московське „ы", що читається як українське „и". Отже, тепер назва села замісць кінчитися на „—івці", воно кінчиться на „—евцы". Не вірю своїм очам. Дивлюся на відворотну адресу і бачу, що селяни написали правильно „івці", хоч на печатці є „евцы". А дальше, впоперек цілої коверти наліплено великими буквами: „Просмотрено Военной Цензурой". Чисто по „українськи", з „української держави".

Та приглядаюся ще ближче і бачу печатку, що означає, що лист рекомендований. І це виписане — по польськи... І назва села і назва области не то що в „польськім бржменю', але таки польськими буквами.

Гей, ви ,що свищете по Канаді й Злучених Державах про вільну українську державу, чи є у вас хоч дрібка здорового розуму? — хотілося мені крикнути, як побачив цей лист з Рогатинщини.

Гей, ви, ще пишете брошурки і „меморандуми" про українську державу з Мануїльським з ласки Сталіна. Чи це є держава, за яку ви воювали, чи про яку мріли?

Деж ділись українські маршали і чотири українські армії, що про них нічо тепер не чути? Де партизани, яких ще вчора Соломон Лозовский так вихвалював через радіо з Москви? Чи не в Сибірі? З родинами, з дітьми! Чи й їх вислала туди 'рідна держава Мануїльського Так виглядає, що українська держава дістала концесію в Сибірі на вивіз невільників! І далі їх вивозить, хоч вивезла вже до 10 міліонів.

„За ваші крики в Сибір підете ви і ваші діти" — регочучись говорив дух царя Івана Лютого з півночі.

Перед українським народом, включаючи і українських большевиків, яничарів і зрадників червоних, чи червоненьких — стоїть однакова грізна судьба. Тут вже не іде про це, чи Україна буде комуністична, соціялістична, чи інша. Це іде про те, як зберегти себе при життю, як окрему одиницю від московської.

Україна — хай би і комуністична — але з волі народу, деб сам нарід собою порядкував і сам себе міг репрезентувати в світі, це не сучасна червона Україна. Тут не маємо до діла з ідеольоґією комунізму, що змагається з капіталістичною системою за краще й щасливіше життя всіх народів на землі. Український нарід, включаючи скрайних, найвірніших комуністів, має до діла сьогодня з суто-московським націоналізмом, прикритим оболонкою комунізму, що ніяким комунізмом не є.

Ці листи, що протискаються сюди через московську цензуру з „української держави" — є одним з многих доказів, що так є. Чи це не заставляє навіть большевиків до думання, чому брат в Сибірі, чому жінка в Туркестані? Чим вони провинилися перед „рабоче-крестянською" владою; вони, бідні селяни чи робітники. Чому в „українській державі" адміністрація ведеться в московській мові? Чому прикази йдуть з Москви, а не з Києва?

Це таке, що повинно застановити думати навіть — большевиків.

Іван Пасічник,
Ірвінгтон, Н. Дж.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

22. лютого 1906.

ПІСЛЯ 250 ЛІТ НЕВОЛІ...

Подаємо читачам вступну статтю першого українського денника в російській Україні „Громадська Думка" в числі з 1. січня 1906. не лише для її змісту, але також як історичний документ: як проговорила вперве Україна по 250 літах своєї неволі. Читаємо там:

„Справдилося! Давно сподіваний час настав... Вперше сьогодні ми прилюдно виступаємо з своїм словом. Вперше сьогодні ми піднімаємо і свій голос в оборону потреб і прав українського народу його рідною мовою. Двісті пятьдесять літ мова тая бреніла потиху тільки під убогою сільською стріхою, виливаючи в живому слові всю тугу змученого серця і наболілої душі, усі муки неволі, тяжких злиднів та кривди, що зазнав народ наш під „батьківською рукою" старозаконного правительства російського. Були спроби і не раз, не два, винести народне слово спід тісної стріхи на широкі лани і прилюдно заговорити про права і потреби народу: розказати, як він живе і чого хоче, як бідує та побивається! але спроби ті заглушено з самого початку. На нас, на українців, іще менше зважали й оглядалися, віж на інші народи в Росії, дарма, що взивали нас одновірцями та одноплемінниками. З нами ще менш церемонилися і раз-у-раз накладали тяжку руку, пригнічували додолу і примушували хилитися, мовчати і мовчки коритися всякій неправді"...

Стаття довга і змістовна, а кінчиться: „Все минеться, одна правда зостанеться — і чуючи правду за собою, ми твердо й певно йдемо на важку, але святу працю, для добра нашої занедбаної землі та її безталанного народу".

РІЗНІ ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Віче в справі помочи рідному краєви в виборчій боротьбі відбудеться в Нюарку, Н. Дж., в суботу, 3. березня 1906, в годині пів до осьмої ввечер, в салі Голендра на розі вулиць Джексон і Маркет. — Редакція віденського двотижневика „Рутеніше Реві" оголошує, що не зважаючи на смерть гол. редактора Романа Сембратовича, буде дальше виходити, лише під зміненою назвою на „Українiше Рундшав" і в побільшенім обемі. Редакцію передано дотеперішному головному співробітникови, Володимирови Кушнірови. — Великанська українська маніфестація в Збаражчині, в Галичині, відбулася 22. січня в річницю вибуху революції в Росії. Зібралося 30,000 людей на величезнім майдані в Новім Селі. Вічем проводив Яцко Остапчук, реферували Струж, Івашко й Остапчук. Віче домагалося переведення виборчої реформи в напрямі загального голосування.

Куток мови

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАЗВУ ДЛЯ U. N. O.

Створена на Міжнародній Конференції у Сан Франсиско "UNITED NATIONS ORGANIZATION" в скороченню UNO, мусить дістати теж й одну українську назву, якої вживалиб, між іншим теж і всі українські ґазети. Правда, українські ґазети, видавані по цей бік океану, тобто в Злучених Державах і Канаді, приняли вже якусь свою назву для UNO, але в деяких пізнати ще вагання, чи це відповідна назва. Коли ще якась українська наукова установа не придумала відповідної назви, ні нема української преси з рідного краю, на яку можнаб покликатися, треба американцям українського роду придумати одну назву для UNO і в той спосіб заступити авторитет української наукової установи, або однозгідної практики українських ґазет на українській землі.

У нашій редакції мали ми спромогу переглянути 22 українські ґазети і пошукати за їхнім імям для UNO. Із цих ґазет 12 мають українську назву, а 2 її не мають. Із уживаних імен наведемо такі:

1. **Орґанізація Обеднаних Держав** (в скороченню **О.О.Д.**) уживана в таких ґазетах: „Свобода" (Джерзі Сиpermit, Н. Дж.), „Новий Шлях" і „Канадійський Фармер" (Випіпеґ, Ман.) „Українські Вісти" (Едмонтон, Алта.) і латинкою писаний орґан підкарпатських русинів, „Американско - Русскій Вістник" (Гомстед, Па.), хоч ця назва звучить там „Обединені Держави" — разом уживає цеї назви 5 ґазет.

2. **Орґанізація Обеднаних Націй** (в скороченню О.О.Н.) уживана в ґазетах: „Америка" (Філядельфія, Па.), „Народна Воля" (Скрентон, Па.), „Пора" (Дітройт, Міш.), і большевицькі „Українські Щоденні Вісти", на скільки ця ґазета має право сама вирішувати, якої назви тут вживати, а не йти сліпо за назвою в урядових московських „Ізвєстіях" — „Обєдіньонниє Нації". Разом 4 ґазети.

3. **Орґанізація Зединених Націй,** уживана в „Українськім Голосі" (Винніпеґ, Ман.), а в „Вістях з Бельґії" вона звучить **Зеднані Нації.**

4. Торонтонський „Український Робітник" пише **Орґанізація Союзних Націй.**

5. Дві ґазеті, а це „Народнє Слово" (Питсбурґ, Па.) і „Громадський Голос" (Ню Йорк, Н. Й.) не вживають українського слова, а пишуть великі початкові українські букви **Ю.Н.О.**

Інші ґазети, між ними й ті з Арґентини, які наспіли останнього місяця, не подають ніякої назви на цю міжнародну установу. Одначе вже це, що тут наведено, вказує на різноманітність назв для такої важної орґанізації, якою є UNITED NATIONS ORGANIZATION.

Колиб українські ґазети, як від себе, так і від своїх читачів, схотіли передискутувати цю справу на своїх сторінках, то впродовж якого року можна буде прийти до якогось висновку щодо одної української назви.

Тут зазначимо, що в „Свободі" приняли ми назву Орґанізація Обеднаних Держав", у скороченню „О.О.Д." тому, що вже вчасі війни ми приняли назву „Обеднані Держави" на ці держави, які вели війну проти держав Осі. Послідовно, треба було піти один крок дальше, додати ще одно слово і приняти назву Орґанізація Обеднаних Держав.

Вчасі, коли „Свобода" приймала назву Обеднані Держави вже було ясним, що до цього обеднання належали лише держави, а не народи. Отже для ясного зрозуміння треба було поставити слово „держави", бо лише держави туди належали.

Крім цього в Атлянтійськім Чартері ясно зазначене, що тут іде мова про держави, а не про народи чи нації. Анґлійська мова, в якій проголошено засади Атлянтійського Чартеру, приймає слово „нація" в значінню держави, а не народу, бо про народи говориться окремо як про „піпл". Нам треба було теж рішитися на анґлійське значіння слова "NATION" як держава, а не як „нація", „національність", „народність" чи навіть „нарід" і тому назву "UNITED NATIONS" ми перевели по українськи як „Обеднані Держави".

Коли йде про прикметник „обеднаний", то ми його приняли з давно вже принятого в українській журналістиці, літературі і практиці іменника, яким називано теж звісні краєві й закордонні українські орґанізації й установи.

Зазначимо ще, що ми не вважаємо себе за авторитет для вирішування української назви для UNO. Тому, коли з дискусії вийде щось більше підходячого, ми піддамося більшости. А до того часу будемо вживати дальше назви „Орґанізація Обеднаних Держав"—у скороченню „О.О.Д.".

ЖАРТИ

Міліонерська система.

Два молоді мрійники придумали плян заробити гроші, але до сфінансовання пляну не мали грошей. Постановили заінтересувати ним одного філядельфійського міліонера і рішили піти до нього. В означеній годині явилися перед його палатою, в якій містилося теж його бюро. По короткій нараді один рішився піти до середини, а другий лишився на вулиці перед домом. Якимсь припадком молодець дістався на розмову з міліонером і предложив йому свій плян. Міліонер вислухав і казав йому піти з цим до секретаря. Секретар вислухав і казав йому піти до писаря. Писар вислухав і казав йому піти до дверника. А дверник вже не слухав, а просто випровадив молодця на двір.

— Щож ти зискав? — запитався повертаючого другий молодець з недовірчивим усміхом.

— Та нішо — відповідає безжурно перший. А потім неначе сам до себе проговорив: — Алеж і система в цього чоловіка, варта подивляти!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕБИЛОН, Н. И.

На поміч українським скитальцям.

В нашій громаді переведено збірку на допомогу українським скитальцям в Европі, яка принесла $108, які відіслано до Зл. У. А. Д. Комітету в Філядельфії. Збірка була переведена громадянином Олексою Вишиваним з Бебилон і членом 433 відділу У. Н. Союзу і американським ветераном. Наші громадяни щиро поперли ту акцію. Наш відділ У. Н. Союзу дякує нашим громадянам за любов до своїх рідних.

Жертвували: Михайло Левик $10; по $5: О. Вишиваний, І. Осарчук, Катерина Гилерос, Марта Денига, С. Ратушний, О. Пікула, П. Варениця, Л. Подлесьний, Л. Цимбалістий, Анна Подлесьна, С. Бемко, Т. Скоробагатий, К. Шинкар, Б. Летвин, І. Петровський, Т. Завируха, Д. Завируха; О. Холевка $3; по $2: Анна Гутник, Д. Мазур; Текля Карплюк $1.

Дмитро Завируха.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На допомогу скитальцям.

Тисячі найкращого українського цвіту, не з власної волі, а з мусу опинились на вигнанні й скитаються по таборах, на землях Франції, Італії, Німеччини, в голоді, холоді та наготі. Вони звертають свої очі в сторону Америки. До нас, американців українського походження, і просять ратунку. Тож поміжім, і то зараз, бо завтра може буде вже запізно.

Ось такі благання читаємо щодня в українських американських та канадійських часописах. Таке знаходимо в листах від наших скитальців, духовних та світських, від робітників і селян. Всі вони там рівні, всі однаково терплять. А ми в Америці і Канаді відчуваємо ці верпіння наших братів і стараємось облегчити їм те горе.

Дня 19. січня б. р. відбулись річні збори Українського Запомогового Товариства „Зоря" від 69 У. Н. С. Це товариство є одним з найстарших запомогових товариств в місті Ню Йорку, бо засноване в 1901 р. Отже істнує вже 45 літ. Весь час брало участь в громадській роботі, як і несло поміч різним українським установам в краю і в Америці, а теж спомагало жертвами і американські горожанські установи. Товариство Зоря та його члени купували американські державні воєнні бонди за більші суми, жертвували на А. Ч. Хрест, Краєвий Воєнний Фонд і т. п.

На річнім мітінгу члени взяли під наради теж і поміч українським скитальцям в Европі. Ухвалили жертвувати з товариської каси суму $25, а члени зложили між собою других $25.

Жертвували по $5: Л. Ленчук і І. Приймак; С. Слива $2; по $1: Й. Забавчук, І. Гаврилків, Е. Бобецький, Й. Мартинець, С. Бура, В. Стецко, І. Дмитрів, С. Назаревич, В. Кулеба, І. Єдинак, Н. Ковбасник, І. Бобецький, М. Ликтей.

Разом доручено $50 касієрови Комітету Українських Американських Обєднаних Організацій міста Ню Йорку для пересилки до Зл. У. А. Д. Комітету в Філядельфії.

Михайло Ликтей,
секр. від. 69. У. Н. С.

—o—

ГЕМОНД, ІНД.

Організаційні збори.

День 17. лютого буде довго у памяти української громади в Гемонд, Інд., бо в цім дни відбулися організаційні збори, на котрі прибули головний радний У. Н. С. Тарас Шпікула і організатор Д. Білецький. Збори отворив гр. Шпікула, почім вибрано на предсідника зборів о. Павла Дармоця, пароха церкви св. Архистратига Михаїла. Предсідник привитав всіх союзовців, що прибули з других сторін. Заступлені були отсі відділи: від. 80, Калумет Сіти, Ілл.; від. 335 Гарвей, Ілл.; від. 452 Іст Шікаго, Інд.; від. 109 Гемонд, Інд.

Першим бесідником був організатор Білецький, котрий цілогодинною промовою розказав про початки організації У. Н. Союзу, нашої іміграції до Америки про першу і другу світову війну і про користи та втрати, які український нарід поніс. Шкода вийшла з цього, що український нарід не був належно зорганізований. Зате тут маємо вільність до зорганізовання могутньої української допомогової організації, якою є нині У. Н. Союз.

Другим бесідником був гол. радний У. Н. Союзу Т. Шпікула, котрий згадав історію У. Н. Союзу по цей день і висказав користи, які Союз дає своїм членам і українському народови, от як тепер наша організація це є та сила, що може дати поміч нашим братям в Европі, де вони не булиб.

По цім була дискусія, запити і відповіди переважно щодо нашої молоді, про грамоти, які Союз видає для молоді від першого дня народження.

По вичерпанню програми предсідник зборів подякувавши гол. радному Т. Шпікулі і організаторови Д. Білецькому і всім прибувшим і присутним, обіцюючи поміч організаторови в організованню нових членів. Збори замкнено відспіванням „Ще не вмерла Україна" і „Май Контрі".

Іван Матейчук,
секр. від. 107.

Шукають своїх рідних

ГРУПА А

До читачів: Уважно перечитуйте наступні пошукування, і розпитуйте за пошукуваними у своїх громадах, церквах, товариствах і між знайомими.

Спис цих пошукуючих осіб буде постійно друкуватися в „Свободі", бо їх є сотки і нараз оголосити не мислимо.

* * *

475. Томана Степана і Софію в Шікаго, (Втомин), пошукує Дикий Ярослав, син Теклі, тітки Степ.
476. Тихацевича Володка або Андрія, в Рачестер, пошукує Музика Михайло, син Андрія, Жовчів, Рогатин.
477. Теплого Михайла в Ню Йорку пошукує Смейка Богдан.
478. Татуська Івана, Бінчарова, Н. Санч, пошукує Даляк Константин.
479. Туранського Володка і Василя, вуйка, пошукує Білик Михайло, Липиця Долішна, Рогатин.
480. Тлумацького Теодора пошукує Будій Антін, Смиківці, Тернопіль.
481. Тихановиx Павлину в Ню Йорку пошукує Луцишин Іван, с. Савки.
482. Турка Михайла в Шікаго пошукує Турко Осип.
483. Тиханського Кузьму в Ню Йорку пошукує Тиханський Петро.
484. Тимчука, сина Дмитра, вуйка, пошукує Котлярчук Петро, Вольшнівці, Снятин.
485. Улицьку Анну і Тетяну в Ню Йорку пошукує Богун Іван, Девятир, Рава Руська.
486. Федуніва Степана, стрия в Ню Йорку, пошукує Федунків Микола, Демянів, Рогатин.
487. Футуйму Юліяна в Ню Йорку пошукує Бурка Степан, Потік Золотий, Бучач.
488. Фаринника Андрія в Ню Йорку пошукує Петрів Микола.
489. Федчишака Миколу, стрия з села Арламове, пошукує Федчишак Василь.
490. Філя Антона, стрия в Ню Йорку, пошукує Філь Михайло, син Михайла, Стежниця, Сянок.
491. Фединишина Лукаша, вуйка, пошукує Зеліско Петро, син Юліяни, Топорів, Камінка Струмилова.
492. Федика Ілярія пошукує Федик Михайло.
493. Фідіцка Івана і Вишневську Пелагію в Ню Йорку пошукує Княжевич Михайло, Ожанна, Ярослав.
494. Форостія о. Теодора пошукує Процик Володко, Грималів.
495. Федюка Івана, Осипа, пошукує Федюк Осип.
496. Фроляка Юрія, Михайла, від 1913 р. в Америці, пошукує Фроляк Дмитро, син Юрія, Карлів, Снятин.
497. Форемну Евгенію, тітку, пошукує Федьків Степан, син Розалії, Чесники, Рогатин.
498. Форемну Катерину, зам. Херховську, пошукує Федьків Степан, син Розалії, Чесники, Рогатин.
499. Хміль Марію, тітку в Ню Йорку, пошукує Назар Михайло, с. Л. Корчів.
500. Худьо Фрузарію пошукую Кушнир Михайло, Городовичі, Перемишль.
501. Хукянчука Івана в Дітройт пошукує Домашовець Володимир.
502. Хомяка Миколу в Ню Йорку пошукує Лисяк Михайло.
503. Чабака Дмитра і Мирослава пошукує Бучко Антін, брат.
504. Чурму Андрія, брата, пошукує Чурма Теодор.
505. Чиж Марію, д. Михайла, сестру в Шікаго, пошукує Кобзан Іван, Рогатинщина.
506. Чупрвську Марію в Джерзі Сити пошукує Садовський Михайло, Сільце, Підгайці.
507. Чарського в Ню Йорку пошукує Бурка Степан, Потік Золотий, Бучач.
508. Чопика Павла пошукує Прокопа Яків.
509. Чепігу Олексу, вуйка та його синів в Шікаго, пошукує Чепіга Григор, син Дмитра, Ст. Кути.
510. Чепігу Миколу, Довжанка, Тернопіль, пошукує Бловицький Іван.
511. Чорнодольського Володимира в Ню Йорку, з села Фільварків, Золочів, пошукує Антін, Ярослав Харій, Струтин, Золочів.
512. Чайківського Омеляна пошукує Гула Теодор.
513. Черниша Володимира в Дітройті пошукує Трохлюк Андрій.
514. Чухрій Марію пошукує Мартинюк Володимир.
515. Чепигу Василя, Андрія, в Бостон, Масс., пошукує Чепіга Андрій.
516. Чорнюка Дмитра в Ню Йорку пошукує Микитин Семен, Стрий.
517. Гурготу Володимира, вуйка в Ню Йорку, пошукує Назар Микола, Путятинці.
518. Шайновську Агафію, тітку в Ню Йорку, пошукує Басук Петро, Костільники, Бучач.
519. Шевціва Дениса в Ню Йорку пошукує Шевців Павло.
520. Шибіцького Ілька в Ню Йорку, пошукує Шибіцький Іван, Плішняни, Зборів.
521. Швець Катерину, р. Олійник, з Будилова, в Ню Йорку, пошукує Олійник Василь, син Теодора, Плавуча Велика, Бережани.
522. Шевчука Геника пошукує Йоник Василь, Волиця Барилова.
523. Шкільника Михайла пошукує Шкільник Іван.
524. Шуманську Катерину в Ню Йорку пошукує Ковжун Михайло.
525. Шанайду Івана, двоерідного брата, від 1910 р. в Шікаго, пошукує Рева М., син Павла, Літятин, Бережани.
526. Шавяка Евгена на фармі коло Ню Йорку пошукує Швяк Петро, Котів, Підгайці.
527. Юрківа Івана або Миколу в Ню Йорку пошукує Бандерський Осип, Стрий.
528. Юрківа Теодора, вуйка, пошукує Юрків Теодор, Ясенів, Бучач.
529. Юськіва Тому пошукує Боднарчук Петро, Поточиська, Городенка.
530. Юрківа Михайла пошукує Юрків Василь.
531. Яремка Степана, Субстів, Станиславів, пошукує Сaєрида Василь, Середне.
532. Яцину Івана в Ню Йорку пошукує Федунь Гринько.
533. Якобоста Василя з Калуша пошукує Сімків Володимир.
534. Яцюка Дмитра, Барилів, Радехів, пошукує Полюшкевич Василь.
535. Якимчук Марію, тітку, пошукує Борщевський Павло.
536. Ясельську Анну в Ню Йорку пошукує Ясельський Юліян, Косів, Коломия.
537. Яськіва Василя, сина Гриня, в Ню Йорку, пошукує Кос Василь, син Миколи, Жирава, Стрий.
538. Наконечного Кирила і Петра, оба рідні брати, родом з Торок, пов. Перемишль, стриечних братів, пошукує Омелян Наконечний, (богослов), син Ілі, родом з Перекопаної, пов. Перемишль.
539. Братуса Івана і Колодій Магдалину в Філядельфії пошукує Братус Василь.

Всіх пошукуваних проситься голоситись подаюч групу і число до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14. лютого 1946 р. помер у 55. році життя
СТЕПАН ТІТИК,
член Тов. ім. І. Франка, від. 93 У. Н. Союзу в Сентрал Фолс, Р. Ай.
Покійний походив з села Жирава, пов. Бібрка, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію, два сини: Теодора і Володимира, дочку Софію і три внуки.
При участи родини, членів Тов. і приятелів похорон відбувся 17. лютого. Поховано на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Вели Фолс, Р. Ай. — В. Й. П.!
П. Бенковський, секр.

Дня 4. січня 1946 р. помер у 25. році життя
ПЕТРО ГІНЬКО
член Тов. Вільна Україна, від. 187 У. Н. Союзу в Тейлор, Па.
Покійний родився в Тейлор, Па. До У. Н. Союзу був вписаний малим хлопцем, а відтак до старших членів. Оставив у смутку тата й маму, два брати: Йосифа й Миколу та одну сестру Софею.
Похорон відбувся 8. січня з гр.-катол. церкви св. Володимира на парохіяльни йцвинтар. — В. Й. П.!
Секретар.

Дня 5. лютого 1946 року помер у 60. році життя
ТЕОДОР КОВАЛЬЧУК,
член від. 370 У. Н. Союзу в Ню Гейвен, Конн.
Покійний походив з села Гумниська, пов. Теребовля, Західна Україна. Полишив у смтуку жену Юлію, сина Гринька і дві дочки: Анну і Марію в Америці та сина Івана в рідним селі в Україні; також оставив пасерба Йосифа, пасирбицю Марйон, двох затів, внуки, брата Василя і братову Марію.
Похорон відбувся 8. лютого до гр.-катол. церкви св. Арх. Михаїла і на цвинтар св. Лаврентія. — В. Й. П.!
М. Сампара, секр.

ЖАРТИ.

Свідомість.

— Чи то ви так з мене смієтеся? — кличе розгніваний професор до школярів, які реготалися на ціле горло.

— Аеж ні, пане професоре — закликали хором діти.

— А щож іншого може бути в класі, з чого ви моглиб сміятися? — питається недовірчиво професор.

ТАРЗАН, ч. 1336. Кінець сліду.

Оклик Джени спровадив негайно Тарзана до неї. Він був здивований.

Тепер Тарзан більше ніж коли інакше був рішений прослідити цю тайну.

Та нагло слід скінчився.

Одначе Тарзан був певний, що він віднайде слід. Зате

Джена хотіла дістатися до дому із своїм таємничим діямантом.